Porto opłacono ryczałtem

Ч. 28 (463). Неділя, дня 8. липня 1928. Рік X.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки $2^1/_2$ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. $1^1/_2$—$2^1/_2$.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

ТАРИФА ОГОЛОШЕНЬ: за текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошення 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТВОРІМ свою ПРЕСУ!

Тепер відбувається в стариннім німецькім місті Кельн „вистава преси“ т. є. вистава ґазетярства. Про цю виставу помістили ми в передпосліднім числі допись нашого берлінського кореспондента, і наші читачі більше-менше освідомлені про цю виставу та мають поняттє про розвій преси у Німців. Щоби унагляднити людям, як повстає ґазета, Німці на виставі видають велику ґазету „Кельніше Цайтунґ“ і тут в очах людий відбувається робота коло ґазети, аж до тої хвилі, коли величезні ротаційні машини викидають вже готову ґазету на кількадесятьох сторонах друку і то по 20.000 примірників на годину.

Як бачимо, Німці велику вагу прикладають до своєї преси, бо є це оден з чинників, які роблять з якогось народу — націю. Нарід, який не має свого промислу, банковости і преси, не є нацією. Це писав вже в „Укр. Голосі“ проф. Лебідь Юрчикількома наворотами, а останній раз в ч. 1. цего року. Там також сказано, що преса є шестою могучостю світа — є отже володітелькою світа. І нині коли не більше, то таке саме значіннє в світі має „анґлійський король ґазетярський“ Ротермере, що анґлійський премієр Бальдвін чи анґлійський міністер закордонних справ Чемберлен. Велика отже є могучість преси і тому то Мадяри так довго крутились коло льорда Ротермере, доки собі його не зєднали і тому то перед двома місяцями його сина приймали з королівськими почестями.

Ту могучість чужої преси відчули ми на власній шкірі. Що ми не могли знайти помочі в великих державах в часі творення нашої державности в р. 1918—1919, то причиною цего було і те, що ми не мали помочі преси тих держав. А коли Чехи і Поляки таку поміч легко знаходили, то саме через те, що мали ту пресу за собою. Тому то і будівничі чеської держави Масарик і Бенеш, аґітуючи за створеннєм чеської держави в Франції, Анґлії, Америці і тд., передовсім старались зєднати собі цю пресу. І мудрою тактикою, знакомствами і тд. зєднували її.

Перед 20 літами українське студенство вело гостру боротьбу за український університет у Львові. На приказ тодішного всемогучого намісника Потоцького замкнено в тюрмі 101 наших студентів. Нічо не помагали інтервенції наших послів у віденських міністрів, нічо не помагала і голодівка студентів. „Король Галичини“, як називали тоді намісника Потоцького, постановив зломити і голодівку та поставити на своїм. І от тоді бл. п. посол Николай Василько пішов до редактора великої віденської ґазети „Нає Фрає Прессе“ — Моріца Бенедіка, зєднав його для справи українських студентів і він помістив день по дневи дві передні статті у своїй ґазеті — і сейчас з Відня прийшов телефонічний приказ до намісника Потоцького, щоб негайно випустив студентів. Отже віденський редактор подиктував австрійським міністрам, що мають зробити в справі увязнених українських студентів.

Звідси наука для нашого громадянства, що ми повинні витворити власну пресу, бо в нас її нема. Є, що правда, у нас один щоденник на 4 сторонах друку і кільканайцять тижневиків, але це не є преса. Ці видання ледви животіють, бо ніяк їм перемінитись в пресу.

Викажім це на прикладі. Німців в Польщі є не цілий міліон і вони мають 20 щоденників, а кождий з них виходить на 12—16 сторонах друку, а в неділі і свята і по 30 сторонах друку. А нас, Українців, є в Польщі до 8 міліонів, а ми маємо оден щоденник на 4 сторонах друку. А чому так? Бо в нас ніхто ґазети не читає, а ґазета має тільки передплатників, що з тяжкою бідою може появлятись на 4 сторонах друку. Або инший приклад: В Берліні минулого року повстав для селян тижневик „Ґріне Пост“ (Зелена Почта). Тепер та ґазета появляється кождого тижня під неділю на 50 сторонах друку, з прекрасними образками (ілюстраціями), оповіданнями, вістками зі світа, порадами і тд. Чому воно так? А тому, що мимо того, що ця ґазета істнує лишень другий рік, вона має тепер понад 100 тисячів передплатників і її редакція може кождому селянинови за 25 феніґів що неділі дати таку ґазету, що селянинови годі її прочитати і за цілий тиждень.

Так отже в Німців для кождого чоловіка ґазета є життєвою потребою, так само як хліб, одіж, тютюн і тд. Кождий німецький селянин має у своїй хаті ґазету.

А в нас? Є сотки сіл, де нема ні одної ґазети. А в инших селах є лишень читальня передплатницею 2—3 ґазеток на 4 сторінках. Якийже вплив може мати така убога „преса“, який пошанівок може вона мати в чужих народів?

Отже творім свою пресу! А створимо її тоді, коли кождий селянин стане передплатником бодай одної ґазети. Селянин, який не має своєї ґазети, а лиш дурничкою хоче „прочитати ґазетку“ — повинен бути посміховищем на селі!

От чому наше село туманіє. Прийде неділя, наш чоловік пхається до коршми, щоб там „щось почути“, замісць мати свою власну ґазету і її прочитати жінці і дітям.

Звичайно кажеться у нас: „нема з чого“! Це брехня-викрут. Ґазета на тиждень не коштує цілих двох яєць. А за корець картофель можна ґазету заплатити на цілий рік. Якже можна говорити, що нема звідки? Є на тютюн, є на горівку — мусить бути і на ґазету.

А коли кождий селянин буде передплатником ґазети, що-йно тоді будемо мати свою пресу, — що йно тоді наші ґазети будуть появлятися на 50 сторонах друку.

Тому творім свою пресу! Стараймося щоб кождий наш грамотний чоловік під неділю мав у своїй хаті бодай одну українську ґазету.

ЯК ПОМОГТИ НАШИМ СЕЛЯНАМ!?

Доповняючи мою статтю в ч. 27. „Укр. Гол“. в справі годівлі шовківника і морви, — думаю, що наші господарські установи повинні як найскорше занятися списанням всіх морвових дерев (хто з наших людей і кілько їх має) по всіх закутинах нашої землі і негайно взятися за роботу, взятися за годівлю шовківника. На тім поли роблять Поляки величавий поступ. Цей промисл також гарно розвиває по війні в Чехословаччині та Мадярщині, не кажучи вже про такі краї, як Бельґія, Франція і пр.

Специялісти в Мілянівку оповідають, що шестилітний досвід показав їм наглядно, що наш клімат краще до цеі годівлі надається, як краї полудневі, бо у нас не розвиваються такі хороби цеі гусениці, як в горячих краях. А шовк з наших коконів, далеко сильнійший, як шовк з клімату горячих країв, бо в тих краях, він годований від тисячів літ і черезте гусениця вироджується і дає о много менше пря.ива. Це ствердили Швайцари, які закупили часть сирівцю в Мілянівку, вивезли його до [illegible]ну і там досвідні люди зробили аналізу, і ворожать нам велику будучність. Матерія шовкова з наших коконів заімпонувала заграничним специялістам — котрі свою слабосильну нитку шовківника напускають ріжними хемікаліями, солями, яка через те видається грубша і тугша, а по випранні робиться з неї тряпка.

Заімпонувати нам мусять в Мілянівку тих двоє енерґічних людей, брат і сестра, обоє укінчені техніки зі стареньками родичами практиками в промислі шовковім. Вони не шукали урядової служби за кількасот злотих, а з вірою у свої сили взялися за діло розвинути сей промисл, на що з початку міністеріяльні голови дуже скиптично дивились і іронічно здвигали раменами. А тепер, коли побачили, що у них повні пивниці сирівцю в коконах, яких достарчають їм понад 300 годовців, переважно з Познаньщини, і що вони заняли вже в своїм промислі кільканайцять ткачів, які на уліпшених властителями селянських ткацьких станках виробляють чудовий шовк, — тоді варшавські потентати рішили оселі Вітачків прийти з помочю в кредитах до вибудовання величавої за 300.000 зл. фабрики шовку, та заосмотрити її заграничними машинами. Тепер задумують Вітачки зорґанізувати союз годовців шовківника і видавати свою ґазетку.

Берімся і ми за діло, бо не святі горшки ліплять! Потрафить познанський мужик годувати шовківника і продавати кокони за добрі гроші потрафимо і ми, тимбільше, що про нас мають тут гарне поняття, що ми народ здібний і терпеливий, а до цеі годівлі як-раз терпеливости потреба. Як з 25 ґрамів яєчок вигодуєте 60 кґ коконів і продасте їх в Мілянівку, дістанете на руку 570—600 зл. А як з цих коконів здоймете нитку, і цю нитку випрядете на осібних станках, а відтак возьмете єї на ткацький станок, з цего вробите 50—60 метрів шовкової матерії, і продайте її лишень по 24 зл метер як тут у Мілянівку продають, дістанете за це 1440 зл! Однак Вітачки не продавали цеі матерії спекулянтам, ані до Варшави її не вивозить, лишень тримають у себе на складі — а як настане літо, найбільші аристократки з Варшави стоять у них в очереді за їхнім шовком.

Так люде уміють з нічого, щось зробити і шанувати. А ми вчимо дальше селян, „котра партія ліпша“, а наші покінчені техніки дальше сидять по селах, займаються писаркою громадською — і ждуть ждуть в нескінченість на готові посади... Цей гарний розвиток промислу шовкового в Мілянівку через Вітачків докований, звернув увагу польської центральної влади у Варшаві, яка уже видала відповідні розпорядки, щоби в краю засаджувано найбільше дерев морвових. Крім того міністерство рільництва в своїх доменіях засіяло 36 гектарів морвовим насінням, а міністерство залізниць — 29 гектарів.

Тому і наші економічні установи повинні енерґійно взятися за це діло, і в себе у своїх доменіях рівнож про це подбати, щоби в будучности не сказали ми зі смутком: „судилось нам послідними бути“. У кого є тепер дерева морвові, хай їх шанує, не позволить шибеникам сельським ломити галуззя за ягодами морви, а хай на другий рік на місяць червень вишле здібного сільського хлопця (не анальфабета) на науку плекання шовківника і морви. Платня за науку дорога. Там і назад і удержання на місяць в Мілянівку коштувати буде около 300 зл.

Я на другий рік уладжу безплатно подібний курс для кільканайцять хлопців в Самборі. — Іван Филипчак, проф. уч. сем.

Сама міх дре...

Відомий вже може аж надто нашим читачам „станиславівський“ орґан „Нова Зоря“ розписався знов про „Укр. Голос“ (ч. 45 і 46). Цим разом зволив він ласкаво назвати нас „руїнниками“. Чому? Бо ми нібито вводимо анархію в нашу церкву, ми підкопуємо її авторитет, ми виступаємо проти її основ, ширимо в ній революційного духа, нарушемо повагу наших єрархів і т. д. Виходилоби з освітлевня „Н. Зорі“, що між усіми українськими часописами „Укр. Голос“ це найбільш ворожий церкві орґан.

Цікаві речі! „Укр. Голос“ це часопис не духовний, а політичний, видаваний і редаґований світськими людьми. Ми завсігди стояли і стоїмо на християнському ґрунті, боронили і боронимо основ християнського світогляду, виступали й виступаємо в обороні нашої греко-католицької церкви. А проте ми нийбільші вороги тої церкви... Як це все пояснити? Чому „Н. Зоря“ старається зробити за нас всяку ціну ворогами кат. церкви?

Читачі дуже добре пригадують собі, від чого воно зачалося.

А зачалося воно від часу славних церковних реформ наших епископів, голозно від часу введення загального целібату. Українська суспільність (не виключаючи й загалу нашого духовенства) поставилася супроти цих реформ крайно ворожо. Зокрема закидала вона реформаторам незаконність їх кроку, бо до того рода реформ не є покликані самі епископи, а тільки провінціональний синод. Крім того допускалися деякі епископи при переведенню цеі реформи грубих неґактів. Ось це й викликало пресову кампанію проти них. У тій кампанії брав живу участь і „Укр. Голос“. Та ця кампанія не велася ані проти інституції епископату, тільки в обороні леґалізму греко-кат. церкви, і тільки проти тих епископів, які права беззаконно нарушували.

Ми писали: Бажаєте целібату? Добре, але в такім разі мусить бути змінений закон. А до зміни того закона є покликане окреме тіло. Як то тіло ухвалить — ми й слова не писнемо! Коли кождий єрарх стане закони зміняти по своїй забаганці — де ми опинимося?

„Укр. Голос“, як орґан політичний, має повне право критикувати незаконні розпорядки і найвисших церковних кругів. І не такою критикою, а радше такими розпорядками та реформами підкопується авторитет церкви. Та ми вже в цьому не винуваті. На те й є незалежна преса, щоби могла свобідно забирати голос у кождому ділі. Преса, хоч світська, яка стоїть на жолді, цього не може робити (чи не так, п. редактори „Н. Зорі“?), а пресі духовній і не вільно і не випадає критикувати своєї єрархії.

Та на кождий випадок критика влади це ще не виступи проти влади як такої. Авторитет епископів ми шануємо і будемо шанувати, але не дамо собі відібрати права критикувати їх зарядження, як-що ці зарядження, будуть проти нашої церкви і її слушних прав.

Це вважали ми за вказане сказати ясно для висвітлення нашого становища супроти церкви і її єрархії з огляду на напасти панів з „Н. Зорі“.

А тепер вернемо до згаданої в горі статті орґану станиславівських целебсів.

Нам закидається в ній анархізм, руїнництво, коромоли, поширювання затроєних ґазів, методичне убивання поваги й значіння нашої церкви, виливання на церковну єрархію болотяних помий... Передовсім-бідькають „Новозоряни“ дальше — лютиться „Укр. Голос“ на „Н. Зорю“, яка „все й всюди твердо стоїть в обороні нашої церкви і її законного авторитету“, яка одинока „перестерігає перед революційними затіями невідповідальних умів на полі церковної орґанізації“, яка „такі замахи на віками і життєвими необхідностями витворені форми нашої зєдиненої церкви, а посередно на її католицьку основу, називає по імени“...

Господи, якіж це тяжкі гармати викотила „Н. Зоря“ проти нас! Ми просто не пізнаємо себе у тому світлі. Одно наше щастє, що ті гармати набиті звичайною січкою. Які ми анархісти, яке наше становище супроти церкви, це ми вже сказали на вступі. Очевидно, редактори „Н. Зорі“ не в силі нас зрозуміти, бо одні з них, ті головні що за параваном, у своєму фанатизмі ідентифікують себе з церквою, отже кожде слово проти себе вважають виступом проти неї, а другі знов, ті платні, не сміють думати й писати інакше, як їм кажуть їх хлібодавці.

Інтересне те місце, де „Н. Зоря“ хвалиться, немов то вона одинока боронить церкву перед „замахами на віками й життєвими необхідностями витворені форми нашої зєдиненої церкви“, а посередно „на її католицьку основу“. Насамперед на „основу церкви“ ніхто не нападає, а по друге, саме ми, стоячи на ґрунті леґалізму, обстоюємо „віками і життєвими необхідностями витворені форми нашої зєдиненої церкви“, а не „Нова Зоря“ зі своїми патронами. Тут преці головно, коли не виключно, якраз іде про ті традиційні форми, в яких обороні ми виступаємо, а які нищить, себто „реформує“ „Н. Зоря“ зглядно її патрони. Пощо перекручувати факти?

Наївне обуреннє „Н. Зорі“ на нас за те, що ми по „азіятському звичаю підглядаємо і винюхуємо за рядками статтей немилі собі особи“. Саме „Н. Зоря“ грішить цим звичаєм у кождому свому числі і безперестанно займається криптонімама та анонімами наших кореспондентів, стріляючи між рядками то в одні то в другі особи, яких підозріває в авторстві. А що до о. Галущинського, то „Укр. Голос“ писав про нього не як про автора цеі або тої статті, а як про шефа „Н. Зорі“, який за неї вповні відповідає. Заперечувати, що о. Г. є таким шефом надто сміло. Дивуємося, як може о. Г. позволяти своїм співробітникам писати свідому неправду про себе. Дивуємось також, що о. Г. не має на стільки цивільної відваги, щоби виступити явно. Цеж у Львові для нікого не є тайною, що саме він є шефом „Н. Зорі“, що він приймає редакторів, платить їх і дає їм директиви. По щож таке фарисейство?

Що до „похибних інвектив і інсинуацій в бік гордощів нашої церкви, піонірів національної свідомости і заслужених будівничих нашої культури“, оо. Василіян, то даремне й непотрібне славословє шан. автора статті на адресу свого шефа, бож ми ніколи проти них не виступали, а висловлювали тільки свій жаль, що оо. Василіяне дали-ся втягнути в боротьбу проти митрополита. Це могли ми сказати як-раз тому, що на чолі тої боротьби у Львові стоїть саме о. Г., ігумен і лідер оо. Василіян.

Про наше відношеннє до владик, ми вже сказали.

А тепер що до митрополита.

Не ми, а власне „Н. Зоря“ втягнула перша особу митрополита в ґазетну полеміку. А втягнула її в спосіб дійсно перфідний. Нібито отверто ані слова про нього, а фактично всі писані нісенітниці проти візантійства це стріли в особу митрополита (єзуїтська метода!) Не обійшлося також без яснійших натяків. Писалося й про „невидиму руку“, і про бороду, і про чужу народність та обряд..

Коли ми напятнували таку тактику, тоді „Н. Зоря“ нібито стямилася і тепер співає вже іншої. Тепер називає митрополита в своїй великодушности навіть „католиком без застереження“. Що за ласка! Панове, що ще вчера називали митрополита мало що не еретиком, сьогодня дають йому леґітимацію правовірности! І це вже добре! І це вже поступ! Ох, колиб так митрополит розумівся на річи, мігби піти ще висше в свойому католицтві і стати також „виїмковою індивідуальністю“ та „недоціненим владикою“. Та щож! Митрополит якось не догадується. І через те він тільки „католиком без застереження“...

„Н. Зоря“ наводить виїмки з нашої давної статті (ще з 1926 р.) і робить нам заміт, що ми в тій статті писали проти митрополита, а тепер його боронимо. Як цього не розуміти? В 1926 р. велася полеміка проти целібату. За целібатом був тоді також митрополит, отже ми, що держали сторону загалу нашого духовенства і обстоювали традиційні права нашої церкви, писали проти митрополита, як „ре-

форматора". Тепер та причина відпала. Ми-ж, як уже сказано, не виступаємо ніколи проти ніякого епископа як такого, а тільки проти осіб, що не шанують прав нашої церкви і вводять у ній на власну руку всякі „реформи", чим руйнують ту церкву. Чи зрозуміли, панове з „Н. Зорі"? Ми не пишемо так, як нам диктує наш хлібодавець, а так, як цього домагається наша совість і тих, що стоять на становищі леґалізму.

Оборонювати тих „кілька невідповідальних одиниць, що бунтуються проти д у х а (?) кат. церкви — ми не покликані. Вони, думаємо, самі себе оборонять, якщо будуть уважати, що така оборона потрібна. Та на кожний випадок цікаво, яким лицем сміють вчорашні радикали відмовляти деяким нашим священикам „візантійцям" католицького духа, коли ці, от хочби в останній „Ниві" (гл. статтю „Дивна тактика") заявляються католиками і ідентифікують свої погляди з поглядами „візантійця" митрополита, того „католика без застережень"?

Обговорена нами стаття „Н. Зорі" кінчиться сконстатованнем двох фактів: що „Н. Зоря" не зачинала перша дискусії про візантійство і що вона стоїть на засаді „недоторкаємости нашої католицької церкви" При ствердженню першого факту читаємо: „...наш часопис вступив у дискусію тільки тоді, як *наші антикатолики почали під фірмою візантійства явно пропаґувати гасло: як найблизше до православя*"!

Отже знов колючка в бік наших священиків-візантійців, і то колючка неабияка. Вони просто *антикатолики* і *прихильники православя!*

„Н. Зоря" прозиває нас грубими словами за те, що ми нібито „винюхуємо за рядками статтей немилі собі особи" але як назвати тих панів, що відомих католицьких священиків, довголітних робітників на ниві церковного письменства, називають „антикатоликами" і „прихильниками православія"?

Дописи.

Львів. Сокільське свято. В неділю дня 24. червня мали ми змогу побачити на площі Сокола-Батька дефіляду наших зорґанізованих сил. З усіх сторін краю, мимо скрутного положення села злетілося Сокільське братство, щоб віддати поклін Борцям Великої Ідеї, які колись стояли під стягом Сокола. Зароїлося з ранку площа сірими одностроями і вишиваними народними уборами. В карних кольонах стануло Сокільство до Служби Божої і Панахиди за поляглих враз з бунчуком, коругвами та старшиною. Тількиж громадянство не уважало своїм обовязком явитися. Це давало нагоду здогадуватися, що й пополудни, до того щей після страшного дощу його не буде. Та на диво площа ледви помістила гостей, яких начислили до 7.000. Після повитання в формі приказу Ст. Гайдучком сокільські ряди передфілядували перед Старшиною Інвалідами УГА і громадянством карно. І тут саме найважніще. Село показало себе. Не хотілося просто вірити, що воно так зорґанізоване і що ці ряди — це діти села. Ще краще вивязалися селяне в усіх вправах, де бачилося справність, карність і однодушність. Усі вправи: вільноруч (Соколи й Сокілки) хоругвками (Сокілки) списами (Соколи) та вежі (Соколи) це були майстерні малюнки нашої сили та надії. Білі сорочки нагадували нам „чорні сорочки" Італії, що здобули долю своїй країні. Найбільш враження зробила показова лекція ґімнастики на селі та мети списою й булавками, виконані Соколами-селянами. З цілости свята виходило одно: Сокіл-Батько мимо усяких перепон працює так, що ми мусимо його подивляти. Величезну орґанізацію та повагу того Т-ва бачилося аж на святі, що дійсно гідно з величало імя Братів-Соколів Героїв. І там тільки *побажати: Щасти Боже дальше!* Нива розлога в нас — а буряну богато — казав на панахиді о. Ковальський, але ми віримо, що Сокіл-Батько за допомогою громадянства швидко той бурян виполе і вона зацвите квітками рясно. — С о к і л.

Броди. Дня 10. червня відправлено в нас панахиду по погибших УСС. Ця релігійно-національна врочистість, яка в инших місцевостях святкується з одушевленнем, у нас випала якось не так як у людий. У визначеній годині, коли явився діриґент хору, співаки що-йно зачали сходитись, не зважаючи на те, що люди вже помучились вичікуванням. Також з місцевого передового громадянства явились лишень одиниці. А цеж преціньрелігійно-національна врочистіть і всі передові люди повинні світити прикладом. Треба сподіватись, що в слідуючім році ця врочистість буде так святкована, як по инших наших містах і селах.

Буськ, пов. Камінка стр. Памятним остане день 4. червня 1928 для громадян княжого города Буська, коли то тут по раз перший відбулося Окружне Сокільське Свято. Над сподівання усіх зібралося коло 4 тисячі народу на це „Свято Сокільське". Вже о 8 годині почали машерувати Соколи й Сокілки з Купча, Гумниськ, Козлова, Ракобут, Сторониваб, Яблонівки й Чамінки Стр. Під звуки орхестри з Олеська перейшли всі сокільські відділи через ринок на цвинтар церкви св. Миколая, де відбулася полева Служба Божа, до якої станули доокола лични священики з о. деканом Ж[illegible]галем на чолі. Підчас Служби [illegible]жої співав хор з Новосілок і Стр[illegible]това. По Службі Божій орхестра відограла „Боже великий єдиний". Потім мав гарну проповідь о. сов. Матвіяйко до громадянства і Сокільства. Всі гнізда уставилися до походу. На переді бандерії із Милятина Старого, Ліска, Ракобут і і Буська, провідники Сокільста Бузеччини — орхестра, а за нею висше наведені гнізда Сокільські, опісля хори з Новосілок й Стрентова. Виріжнялися Сокілки з Купча п. Буська. За Сокільськими відділи — громадянство. Ввесь похід перейшов через ринок, Коротку Сторону й опинився на Волянах передмістю, Буська, де на гробі Укр. Воїна відбулася панахида, По панахиді вніс трикротно Слава на честь Бузецького Сокільства о. Др Пелліх — посол Радехівщини і виголосив патріотичну промову, яка зробила велике враження на громадян. Похід вернув опять до міста, де й розвязався. По полудни відбулися вправи Соколів і Сокілок. Всі радувалися, бож було чим. Зокрема вправи Сокілок витали дуже гарно. Були вправи списами Соколів з Гумниск, вправи палицями Соколів з Купча й вежі Соколів з Буська п. Камінки. По вправах промовляв делеґат Сокола-Батька п. Франко, а закінчив Свято підписаний подякою усім Гніздам, орхестрі, хорам і громадянству за участь в святі. — В а с и л ь В о р о н о в с ь к и й, орґанізатор Бузеччини.

З Польщі і про Польщу

В Польщі несподівано прийшла зміна міністерства. В р. 1926, в місяці травні, коли то Пілсудський збройною силою повалив польський уряд, а в слід за тим і президент держави Войцеховський мусів зректися свого уряду, збори народні вибрали президентом Мосціцького, а цей очивидно на домагання Пілсудського, поручив Бартлеви утворити міністерство. Але пізніще попередний сойм висловив був недовіре урядови Бартля, внаслідок чого він зголосив димісію. Тоді сам Пілсудський став премієром, а Бартель його заступником. Розуміється, що Пілсудський лишень про око був премієром, а в дійсности Бартель далі вів свої справи як премієр. Але коли по отворенню нового сойму Пілсудський занедужав, сойм зачав урядови робити всякі несподіванки — а між иншими також поробив великі зміни в буджеті. Це все разом складалося на те, що оноді Пілсудський зложив уряд премієра і ціле міністерство подалося до димісії. Бартель знову дістав приказ утворити міністерство і він це зробив до 24 годин — дібравши собі тих самих міністрів, що були в міністерстві Пілсудського за виїмком міністерства освіти і комунікації. Тут на місце міністра Добруцького прийшов Світальський, а на місце міністра Ромоцького — Кін. Так отже освітою в Польщі буде кермувати новий міністер Світальський і особливо національні меншости цікаві, як він буде ставитися до їх шкільництва. Міністри освіти від часу травневого перевороту мало чим ріжнилися від своїх попередників — вшехполяків Ґломбінського і Ґрабського. Нові міністри пілсудчики Суйковський і Добруцький робили те саме що Ґломбінський і Ґрабський тільки в рукавичках і з солодкими словами на устах. Мабуть таким буде і Світальський. Отже політика міністерства освіти супроти Українців не зміниться. А коли Добруцький не зістав міністром тепер знову, то причини мабуть в тім, що він з Бартлем якось не погоджувався. За те і вилетів з міністерства. — Польща розпочала д. 26. червня знову переговори з Литвою в Ковні. Та мабуть з цеї муки не буде хліба, бо Литва погрожує, що без Вильна не буде згоди. І так „Czas" пише, що Вальдемарас виголосив таку промову:

„В Польщі не брак людей, що хочуть Польщі від моря до моря. В наслідок цього Польща веде імперіялістичну політику. Литва, Україна, Білорусь а навіть Німці й Росія є покривджені Польщею і з тугою ждуть хвилі порахунку. З другої сторони польська політика загрожує меншим сусідам. Вона не задоволилася, що проковтнула литовські, білоруські й українські землі. І через те відносини є завжди натягнені а найменша іскра може розпалити вогонь, бо хоч ні Росія ні Польща війни не бажають, то все таки обі держави підготовляються до неї".

Литовці знають, що Литва є власне такою іскрою — і хоча її Польща здусилаб, то за Литвою скоро упімнулабся Росія, щоб мати причину до війни. А війни Польща не хоче. Хоче задержати той стан, який є і тому так радо прийняла запросини Америки до спілки народів по думці Кельоґа. І в Варшаві відбувається тепер „конґрес покойови", на якому радять над тим, якби то вічно мати мир. Еге, таки дуже Польща не хоче війни і хто знає, чи не попустить дещо Литовцям. Бо инакше — то і туди боляче і туди горяче.

Що чувати в світі?

Большевики найшлися тепер в крутих обставинах. Те, що Україна чимраз більш бажає бути непідлеглою Москві затрівожило найвищу владу і вона боячися, що і другі републики, що находяться в союзі захочуть самостійного життя сама знесла кілька менших републик, підчиняючи їх Москві І так знесено републику Німців над Волгою та кілька турецьких менших републик. Так от аж тепер показується правдиве лице комуністів, що хочуть царським способом запанувати над иншими народами. До того ж і заграничні відносини укладаються тяжше. Мимо шаленої аґітації — на яку призначено 200.000 долярів вплив большевиків слабне. Тривожать її і переговори Польщі з Литвою, тривожить те, що в Хінах виграли війну народовці і що американський міністер справ закорд. Кельоґ задумує творити нову спілку народів проти війни, поминаючи большевиків. І от шукають тепер большевики союзників та починають переговори з Японією. А тут Японію запрошено *до союзу народів, що* творить Америка, і в якому поминено Москву. Тепер Японія мусить вибирати. — А тут ще одно лихо! На Сибірі вибухло повстання, що прибрало поважні розміри. Навіть військо перейшло на сторону повстанців, що називаються „Брати Руской Правди". Так то на всі боки лихо: Кельоґ не хоче знати большевиків (це дратує трохи), заграницею обурення, що большевики вислали страйкарам в Швайцарії пів міліона рублів золотом (от — куди гроші „рабочих йдуть"!) а в себе за пазухою рух: і повстанці і ті погані Мазепинці-Українці!

В Німеччині утворилось нове міністерство. Коли соціяліст Міллер, котрому президент Гінденбурґ поручив зложити міністерство, не міг договоритися з партіями, щоби уложити спільну проґраму, бо кожна з них чого иншого бажала — тоді зложив міністерство з визначних осіб. Належать вони до тих партій, з якими переговорював Міллер, але міністрами стали вони не як члени партії, а як визначні політики. Та це лиш говориться про людське око, бо на ділі міністрів так повибирав Міллер, щоб кожда партія була вдоволена. Та ледви чи таке міністерство довго удержиться, а самі міністри назвали себе провізоричними (тимчасовими). Нове міністерство в заграничній політиці не буде вводити ніяких змін, а буде йти тою самою дорогою, якою ішло попереднє міністерство, бо міністром справ заграничних став знову Штреземан. Крім того увійшло до міністерства найбільше соціялістів, а вони завжди підпирали політику Штреземана — отже будуть і тепер її підпирати.

Англійський парлямент був видовищем дивної політичної боротьби за молитовник. Вже раз ця справа була в англійськім парляменті обговорена і ми про це писали свого часу. Але що може дехто вже забув про історію цего молитовника, тому пригадуємо справу. В Англії є церков анґліканська, яка стоїть по середині між католицизмом а протестантизмом т. є. має форми католицької церкви, а духа протестантської церкви. Ріжниться отже формою від німецької протестантської церкви. Ця церков повстала в 1534 р. Єї „вірую" міститься в 39 артикулах, а літурґія в молитовнику, який уложено в XVI. столітю. Від сего часу перетрівав цей молитовник до нині без ніяких змін і це уратувало Анґлію від релиґійної боротьби. І так коли тревала в *Німеччині на початку* XVII. столітня війна релиґійна (між католиками а протестантами), то в Анґлії цего не було. Чому? А тому що в анґліканській церкві знаходив Анґлієць щось, що стояло по середині між католицизмом а протестантизмом. По війні зачався рух за тим, щоб в молитовнику переробити деякі зміни на взір латинської церкви. А що цей молитовник в XVI ст. ухвалив парлямент, отже зміни ці мусять також тепер бути ухвалені парляментом. І от д. 14 червня відбулась в анґлійськім парляменті велика дебата в тій справі. В тій дебаті забирали голос міністри

З о щ е н к о М.

Грицько Циган.

Вільний переклад.

Цигана Грицька зловили на ярмарку в хвилі, як хотів перепродати війтового коня.

Грицько ходив довкола него, кліпав очима до купця і захвалював:

— Ой, що то за кінь — пане купче, — правда? Цісарський кінь! Волівбим з голоду здохнути, ніж за щобудь такого коня продати. Єй Богу — правда. Ну, але виджу, що порядний чоловік — а порядному чоловікови не гріх продати. І ще такому ретельному купцеви.

— Купець глянув з недовірям на коня. Це була хлопська шкапа, мала й черевата.

— А зуби? Що за зуби — пане купче! Кажуж вам — погляньте тільки: цісарські зуби...

Грицько присідав, обходив довкола коня, врешті положився під нього. І хвалив з долу...

А купець ще не вірив і питав:

— А він, борони Боже — не крадений?

— Що? — обурився Грицько. — Той кінь має бути крадений? Крадений кінь, пане купче не так дивиться. Крадений завжди зизом дивиться! А цей... раса цісарська.

— Тільки ти занадто не хвали — каже купець. Як він крадений, то скажи просто: той кінь крадений Бо балакають, що десь тут крутиться злодій і конокрад Грицько Циган... Чи то не ти часом будеш? Як тебе звуть...

— Мене ніби? Грицьком звуть — але тільки що я, пане купче, свого імени не виставлю на ганьбу. Я на це ніколи не згоджусь. А Грицьком звуть — то так — звуть. Можу навіть пашпорти показати... Ну, і щож? коня берете? Цісарський кінь! — Єй Богу!

В ту хвилю на торговицю прийшли ґазди з війтом.

— То він — запищав тоненько війт. — То він, собачий хвіст, злодій, конокрад — Грицько Циган! Бийте, добрі люди!

Грицько стоїть і навіть не ворухнеться. Тільки лице посіріло. Знає, що втікати не можна. Зловлять і почнуть бити. А в першій злости бють на смерть. Ґазди збентежилися. Що воно? Злодій — а не втікає — ані не виривається? Хвилю покрутилися на місци а далі повалили Грицька і звязали руки. А в місті бити якось не випадає.

— Тягніть за місто — крикнув війт — там покажемо злодюзі, як чужі коні красти...

Повели Грицька за місто. Може з пів верстви.

— Досить! — каже кривий Тимко. І скинув опанчу.

— Зачинаймо!

Грицько бачить: лихо буде. Зараз почнуть бити. А злодія — конокрада бють мужики аж до смерти — таке право.

— Гов! — каже Грицько — а чия це земля? Таж вона скарбова — правда? Ту не можна бити. І мені булаб кривда, і вас потягнулиб до суду.

Війт потакнув:

— Воно правда. Якби, дай-минато — забили хлопа, то суд таки взявбися до нас. Тягни, брат до села. Там краще...

І потягли Грицька до села.

— Браття! — каже тихо Грицько — і за що ви мене бити мете? Ви мене в суд оддайте. Суд справу розсудить. Тільки кождий суд мене пустить, як тільки подивиться на того коня — то пустить. А бож то кінь? Шкапа — тай тоді! Не буде з него ніякої потіхи...

— Якто — здивувався війт — то він сміє мого коня ганьбити? Такий кінь — а він ганьбить... Як ти песій сину, смієш мого коня ганьбити?

— Єй Богу, — правда — каже Грицько. — Подивіться — як він ходить. На нього навіть сісти гріх, Як тільки сядеш — то він зараз задом і сюди і туди. Від него можна і хороби набрати: кольки або... З села на торговицю чотири верстви, то всі знають, а з мене піт цюрком ллється, змучило мене так це шкапище. І крутить задом і крутить... Навіть показати можу...

— Кривий Тимко не витримав і гопнув Грицька в карк.

— Ну, пощо брешеш — песій сину? Як ти вже злодій — то будь гоноровий злодій. Не бреши!

Ведуть далі. Село вже недалеко — церкву видно.

— Гей! — почиває покірно Гриць.

— Браття, браття! Пощо вам бити мене? І так незадовго конець світа буде...

Селяни йшли мовчки.

— Знаєте? — почав знову Грицько — ту ходить такий дурноватий Іван... і каже — не я, але він каже: „Буде — каже — в тих сторонах трястися земля й вогняний вітер..."

— Аґі! — здивувався кривий Тимко.

— А це брешеш ти?

Єй Богу, правда. Пощож мені тепер брехати? Що мені з того прийшлоб? Все одно — згину... Він навіть день назначив. А якого то нині?...

— Осьмого — кажуть селяне.

— Правда. Осьмого. А то має бути девятого. Значиться завтра. І буде. В полудне пожовкне небо, прийде вітер і град буде. А той град буде більший як яйце — єй Богу, більший... І той град всьо наскрізь поперебиває. І людий, і худобу — приміром корову або курку...

— І залізо? — питає війт.

— А як на моїй хаті — дайминато — дах з заліза?

— Правду кажете — відповідає Грицько — і залізо перебє.

Селяни задержалися.

— Ну, а попа — каже хтось. — Попа тото не мине?

— Ні — каже Грицько — попа також перебє.

— А воно таки мусить бути правда — каже за яку хвилю кривий Тимко. — ходила отсе така черниця... То самісіньке казала. Тількиж про град, то він щось бреше. А що земля буде трястися — то правда. І вогняний вітер.

— Ну, а щож треба робити — питають ґазди — щоби дайминато вратуватися?

— Бреше! — крикнув війт, — Бреше, собачий хвіст! Туманить хлопа! Бийте, добрі люди!

Селяни ані не рушилися.

— Не можна бити — каже суворо кривий Тимко. — Треба пождати. Зачекаємо до завтра. Хлопа забити — то можна колибудь. Але що град, то бреше, песій син. Черниця нічо не казала.

— Певне, що бреше — каже війт. — Єй Богу, бреше.

— То кажеш, Грицьку, завтра? — питає кулявий Тимко.

— Завтра. В полудне пожовкне небо, буде вітер і град. І той град...

— Добре — кажуть ґазди — почекаємо до завтра.

Розвязали Грицькови руки і завели до села. Там замкнули його в війтовій стодолі і поставили варту. Під вечір вже ціле село знало, що буде конець світа. На війтове обійстє приходили баби з хлібом і яйцями, кланялися Грицькови і плакали.

А в кривого Тимка повна хата людий. Кривий Тимко сидів на лаві і так мовив:

— Якби не тота черниця, то я перший сказавби: бреше, песій син. Ну, але та черниця... В кого вона ще була?

— У мене, Томо Василевичу — ая — в мене. Таки була. Сиджу якось на приспі... Хтось ковтає...

— Еге — перебив кривий Тимко, — Небо пожовкне, прийде вітер...

На другий день навіть ніхто до роботи не йшов. А день був погідний...

Швендалися по селі, заходили до війта тай жартували:

— А що? Сидить той пророк?

— А сидить...

— Збрехав, песій син, збрехав. А як легко збрехав! Такого той бити не годиться...

Один кривий Тимко не сміявся.

Кривий Тимко ходив сам, хмарився, виходив в поле і дивився в небо.

Але небо було ясне й погідне.

В полудне почули всі крик. То кривий Тимко кричав:

— Буря! Хмара!

І правда. Зза скарбового ліса вилізла хмара. Ишла низько. Була невеличка, сіра. А вітер гнав її швидко.

Ціле село вилягло на подвіря і на поле.

— Ая! Бігме, хмара!

Але небо не пожовкло, вітру не було — хмару пігнав вітер Бог зна куди.

І знов була погода.

Всі кинулися до війтової стодоли. Розтворили — але Грицька нема. Грицько зник.

А з Грицьком зник війтів кінь. Цісарський кінь.

і найвизначніщі посли. І цікаве, що навіть міністри промовляли проти себе. І так премієр Бальдвін промовляв за зміною молитовника, а міністер справ внутрішних Гіке проти зміни. Це саме було і з найвизначніщими послами. Коли прийшло до голосовання, то 266 голосів було проти зміни, а 220 голосів за зміною. Отже церковна справа стала політичною справою першої міри. Оба противники є сильні, як це видко по голосованню, і релігійну справу внесуть тепер в виборчу агітацію. Котрий табор при виборах переконає виборців, так вирішить новий парлямент цю справу. бо певно справа зміни молитивника ще раз прийде колись під наради парляменту. Як бачимо, по війні запанувало велике заінтересовання релігійною справою і відгомоном того заінтересовання є релігійна боротьба в Англії.

Америка бажає забезпечити спокій в Европі. Тому секр. стану Келльоґ пропонує утворити новий союз держав, зложений з 15 членів, а то: Америки, Англії з Канадою, Франції, Німеччини, Італії, Японії і инших менших держав. Цей союз мавби поправити усі дотеперішні договори, що рішали про долю цілих народів. — При тім Америка зовсім поминула большевицький союз. Видко, що не уважає його грізним для миру. То поминеня большевиків вказує — проти кого цей союз звернений — хоча сього не говориться. Але большевики по своему відплачують світови: от недавно комуністи почали бунт в Арабії, що підлягає Англії ну і в Індіях, звідки черпає Англія богато сирівців також ведуть вони аґітацію проти неї.— Америка переживає тепер те саме, що не жили ми кілька місяців тому т. є вибори. Вибирають тепер там кандидатів на президента — як ми вже про це писали. Обі американські партії: і републиканська якої є кандидатом Гувер і демократична, що попирає кандидатуру Смідза ведуть за своїми вибранцями шалену аґітацію. Оба кандидати на президента є дуже знані в Америці: Гувер яко той, що по світовій війні помагав дітям Европи своїми комітетами — а Смідз має за собою богато людий через те, що він є „мокрий" т. є не виступає проти уживання горівки в Америці, котра, як відомо є заборонена. Демократична партія на своїм конгресі вибрала оноді кандидатом Смідза. Цей чоловік до 15 року життя продавав ґазети, потім був книговодцем і судовим урядником а належав до дрібноміщанської партії. Часто брав він участь в драматичних гуртках, в хорах і має за собою усіх бідніщих і всіх фармерів, котрі не люблять Ґувера за те, що він свого часу спротивився признанню допомоги хазям-фармерам. Яко ґубернатор Нового Йорку ґосподарував дуже добре, а й католиків має за собою. Та і Гувер має за собою цілу свою партію републиканську і через те нераз буває таке на зборах, що аж поліція мусить робити порядки, щось як в нас. Третя партія Америки — робітнича хотіла поставити свого кандидата, але проти цього обі тамті виступили гостро. І от недавно провідника тої партії ,Муфрого, замордовано і то скоростілом, як він виходив з хати. Розбійники втікли на самоході. Котра партія остаточно подідить — це сьогодні сказати не можна, хиба так, як тота ворожка: як републиканська програє — то напевно демократична виграє.

В Франції стабілізація франка викликала невдоволення між дрібними капіталістами, що жиють з проценту своїх капіталиків. Кождий з них придбав собі перед війною дещо гроша і вложив їх до каси на процент. Мовляв, з проценту буде жити, а капітал лишить дітям по своїй смерти. Але в часі війни франк стратив богато на своїй вартости. Коли війна скінчилась побідою для Франції, дурили себе люди, що франк верне до своєї передвоєнної вартости. Але були це пусті надії, бо франк не то що не вернув до своєї вартости, але ще нижче впав, так що останніми часами треба було платити $25^1/_2$ франка за доляр (перед війною платили за доляр 5 франків). Значить франк має тепер пяту часть своєї передвоєнної вартости. А це, що правда, є великою кривдою для тих, що держали гроші по касах, бо їм тепер лишилась лишень пята часть з їх маєтку. Отже краще вийшли ті, що умістили свій гріш, купуючи землю або доми, бо вони майже нічо не стратили. Та в Франції таких, що в касах помістили гроші, так багато, що вони кермують і парляментом Та тим разом Поанкаре перевів стабілізацію франка, не оглядаючись на дрібних капіталістів. Мусів так зробити, бо инакше виходу не було.

Італійський ґенерал Нобіле, як ми вже про це писали, виправився на північний бігун, де панує вічна студінь. І дійсно долетів туди, кинув з літака італійський прапор і вертав з 18 своїми товаришами. Але літак розбився і він бувби з товаришами погиб серед вічних снігів і ледів. якби не радіо. Направивши свій радіовий апарат, він давав ним знаки цілому світови і тим способом уратувався. А саме всі північні держави вислали літаки і кораблі Нобільому на поміч. Спершу літаки отсі скинули Нобільому поживу, а врешті славний летун шведський Люндберґ виратував його з 14 товаришами і перевіз їх літаком на корабель. Нобіле має зломану ногу, бо крига, на якій він опинився разом з товаришами, зачала тріскати на кавалки і вони ратуючи життє скакали з одного кусня криги на другу. При тім зломив собі ногу. Трох товаришів Нобілього, що лишилися в иншому місці, полетів ратувати летун Люндберґ. Славний норвеський летун Амундзен також вибрався на поміч Нобільови і ні слиху по нім. Мабуть згинув. То геройство Люндберґа і Амундзена подивляє цілий світ і клонить перед ними голову, бо вони наражувались на великі небезпеки і смерть (Амундзен мабуть згинув!) тільки з чистих мотивів — любови до ближнього. Оба вони полетіли ратувати людий від смерти. За те геройство Нобіля випливало тільки з жажди пустої слави. Нобіле мав лишень одну ціль — заткнути італійський прапор на північнім бігуні. Тому Норвеґія, як пусту фанфаронаду (хвальбу), через яку стратив життє благородний Амундзен.

Чехословацький президент Масарик звиджував недавоно край Моравію. Населення витало його дуже врочисто, а в повитанню брали також участь Німці. І так в Нікольсбурґу, в південній Моравії, витало Масарика німецьке населення, а німецький сенатор Люкш виголосив промову, в якій сказав, що Німці витають Масарика тому, що він завжди був за тим, щоб німецьке населеннє одержало приречену йому рівноправність. На це відповів Масарик, що Чехи і Німці повинні відноситися до себе з пошанівком і довірєм. Кождий нарід має свої добрі і злі прикмети. Рівноправність народів не повинна бути лишень на папері, вона мусить бути переведена в щоденнім життю і то навіть в подробицях. Любов до свого народу повинна виявлятися не тим, щоб инші народи поневолювати і обмежувати в їх правах людських і національних. — Як бачимо Масарик гарно говорить, але діла його уряду є інакші. Ще гірше як супроти Німців, поводяться Чехи на Прикарпатській Україні, де останніми роками зтягла вся-ла голота чеська і гнобить наш нарід, замикаючи школи та виганяючи українських учителів-еміґрантів і тд. — А тепер, як доносять часописи з Праги краєвим президентом для Закарпатської України призначено дотеперішнього віцеґубернатора дра Антона Розсипаля. Чехословацький уряд, який до тепер вважав за відповідне для замилення очей держати на цьому пості Бескида, тепер навіть не числиться вже не то з думкою населення, але й закордону і замінює Закарпатську Україну в чеську кольонію. А як господарять Чехи на Закарпаттю, нехай свідчать отсі події. Не має того дня, щоб в околиці Хусту не ловила жандармерія селян за ріжні провини і не мине день, щоби на вулицях Хусту не можна бачити трупу за трупою бідних, обдертих селян та селянок під проводом жандармів. Дня 2. ц. м. пригнали із сіл Нанково та Ніжного Селища більше ніж 20 селян, між ними дуже старих, перед окружного начальника. Там вони плакали й просили начальника, щоб пустив їх до дому, бо не мають кусника хліба з собою, а в дома чекають на них дрібні діти. На це їм відповів урядник що коли не мають що їсти, то хай ідуть пасти траву. Петра Михайлика засудили на 2 дні вязниці за це, що його три річна дитина вийшла сама на вулицю. Він ці два дні відпрацював на дорозі, бо замісць вязниці женуть на примусову працю, але мимо цього жандарм пігнав його знова до вязниці. Дмитра Григи засудили за це, що приніс троха ріща з ліса, а стару жінку з Нанково засудили за те, що коли там перед двома роками були збори, а жандармерія розганяла зібраних по домах, ця жінка мала сказати: Ми є й так дома, але ви ідіть там, звідки прийшли. Ось так виглядає положення населення на Закарпатті в 10 річницю панування чеського уряду.

Австрія має болячку, яка називається Беля Кун. Як відомо, перед кількома місяцями переловлено у Відні большевицького аґітатора мадяра Белю Куна. Цей панок викликав був в р. 1920 большевицьку революцію на Мадярщині і проголосив був мадярську республику. Але Румуни вирушили до Будапешту і повалили большевицьку республику. Беля Кун втік до Відня, а що Мадяри напастували Австрії за те, що передержує в себе Белю Куна, то Австрія видалили його з Австрії і заборонила йому назад вертати до Австрії. Беля Кун виїхав тоді до Росії. Але минулого року Беля Кун з Москви потайки приїхав до Відня і звідси вів большевицьку аґітацію на Мадярщині. По кількох місяцях його пізнали у Відні і арештували. Оноді відбувся у Відні над ним суд і його засуджено на 3 місяці тюрми за те, що проти заборони приїхав до Відня за фалшивим пашпортом і фалшиво замельдувався. Та це дурниця. Але мадярський уряд зажадав від Австрії, щоб видала йому Белю Куна, бо він багато людий позбавив життя та зрабував їх майно. Коли австрійський уряд не хотів видати Белі Куна, кажучи, що він є політичним злочинцем, а таких людий міжнародне право забороняє видавати, тоді мадярський уряд удався до австрійських судів, щоб вони вирішили, чи Беля Кун є звичайним злочинцем чи політичним. Краєвий суд вирішив, що Б. Кун є звичайним злочинцем і його треба видати мадярським судам. Але австрійський міністер судівництва цей вирок суду злегковажив і відповів мадярському урядови, що таки не видасть Белі Куна. Зробив це тому, щоб Австрія не мала клопоту з московськими большевиками. Але Б. Кун такий сильний, що через него і міністер судівництва впав. А саме австрійська велико-німецька партія була за тим, щоб Белю Куна видати Мадярам. А що міністер Дінґгофер є міністром цеї партії, яка висунула його на міністра, то велико-німецька партія зажадала, щоб Дінґгофер зложив уряд міністра. І так сталось. Беля Кун сміється в кулак і незадовго літаком поїде до Москви.

Всячина.

В І. державній семинарії учит. жіночій (утраквістичній) в Перемишлі відбудуться по вакаціях д. 1. вересня іспити на І. рік. Спосібні учениці повинні в часі ферій добре приготовитись до іспиту з укр. мови, польської мови і рахунків. З обох мов пишуть учениці два письменні завдання (диктат і стилістичну вправу на дану тему). Так само і з рахунків та ґеометрії з обсягу матеріялу VII кл. шкіл виділових.

Тов. „Дністер" у Львові подає нам до відома, що не веде градового відділу обезпечень. Це ми самі добре знаємо, але також знаємо, що свого часу Тов. „Дністер" мало заступство градових обезпечень инших товариств. Тому треба подумати над тим, щоб цю справу обновити т. є. щоб Тов. „Дністер", заким отворить відділ градових обезпечень, приняло заступство иншого товариства і тим собі торувало дорогу до такого відділу. По що наші люди мають вибивати чужі пороги, коли можуть обезпечитись у своїм товаристві. Це зрештою лежить в інтересі „Дністра".

Новинки

СУДНО НА СМЕРТЬ. Небавом мають затопити в морі навмисне китайський корабель „Гайлінг". Це судно переслідувало якесь нещастя від його збудування. Його збудували 1909 р. і в першій подорожі пук котел та покалічав 11 людий. В повороті один моряк ошалів і застрілив 5 людий. Підчас війни перевозили ним вояків і тоді посварилися з собою два відділи і в сварці погибло 100 людий. В иншій подорожі вибух на сім судні пожар. Врешті моряки боялися служити на нім — і вірили, що духи погибших переслідують судно. Корабель Корабель назвали інакше а він далі своє. Тепер постановити, що краще втопити його ніж має робити шкоду.

ЧИ ПЧОЛИ МАЮТЬ МОВУ? Учений німецький Фріш підглянув, як порозуміваються пчоли. Він поставив горнятко з цукром — а незабаром прилетіла пчола, покушала, відлетіла і привела товаришок. Фріш слідив таку пчолу і побачив що вона вернувши до вулика стала дивно крутитись, при чім поштуркувала товаришок ногами і заточувалася як пяна. Діткнені лапками починали також подібний танок і вилітали. Так отже байка про те, що звірі говорять з собою має повну підставу.

І НА СЕЛІ ВЖЕ? Незнати, чому приписати належить те, що село чимраз гірше паде. Писали ми вже, що робить горівка, а тепер нова язва приходить: самовбійство. І так: В Ягольниці пов. Чортків застрілився з втятого кріса Яків Скробак з боязни перед судом, в Турю пов. Радехів застрілився Федь Масляк через нещасливу любов, а з тої самої причини позбавив себе життя Михайло Хробот, з Боршкова під Золочевом. Зле з нами, коли такі річи діються на селі.

ГОРИТЬ ДАЛІ. Кілька днів тому в Чорториї пов. Бібрка вибух пожар, якого жертвою впали три господарства. Вогонь цей викликали діти забавляючись сірниками. Шкода виносить 30.000 золотих. Видно, що страшні пожарі нічого до тепер не навчили людий.

ТАКОЖ ПРИСЯГА. Посварилася одна жінка Марія Мойст в Канаді зі своїм чоловіком тай каже: „Хрест

святий — що як ляжу — то не встану до смерти". І лягла. А що уважала присягу за святу річ — то не вставала з ліжка через 40 літ, таки до смерти, хоча чоловік вже давно помер був. Цікаво, ща не навкучилося лежати?

ЩАСТИ БОЖЕ! До Чілі в Америці поїхала спеціяльна виправа учених Англійців, що буде шукати за закопаними скарбами Єзуїтів. 150 літ тому Еспанці вигнали з цього краю Єзуїтів з тим, що не вільно їм зі собою забрати скарбу. Але Єзуїти закопали потайки скарб вартости кількадесять міліонів долярів. Тепер англійські учені хотять той скарб віднайти. За таку „дурничку" уже й попорпати землю варто.

І МІНІСТРА ОБІКРАЛИ. Що злодії не перебирають, доказує влом до хати міністра робіт публичних Морачевского, якому забрали 1300 зол. і плащ. Найгірше це те, що злодіїв досі не найшли.

ГРІМ ВДАРИВ. Підчас останної бурі в Галичині ударив грім в хату Марії Матвіїв в Берлині пов. Броди. Хата згоріла, а що дальше вогонь не розніссся — те належить завдячувати вогневій сторожі. того села. Того самого дня грім вдарив в віз Байраковської, що вертала з міста бив коня.

НА ШНУРОК. Гицель, що полював на псú у Львові закинув так нещасливо на втікаючу собаку шнур, що замісць неї зловив панну. Собака втікла, а панна упала і розтяла собі коліно так, що лікар мусів рану зішивати.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ІМЕНА. Щоб затерти усякі сліди релігії большевики останніми часами почали називати вродженних дітей і громадян дивоглядними іменами замісць християнських імен. Отже людина в Росії може називатися так як річ пр. стіл, дуб, сокира або як звіря: сорока, собака, котик або як яка подія: революція, саботаж, бійка і тд. Це так звані комуністичні назви. А скорочено: ком-назви. Такі то дивогляди впроваджує влада — а як вони виглядають в життю — про те писав наш фейлетоніст в попередному числі.

І ЧЕКОЛЯДА ЗГОРІЛА. У Львові вибух в ночі з 21 на 22. ц. м. величезний пожар в фабриці чеколяди „Бранка" в якій купували і наші кооперативи. Згоріли всі забудування фабричні — а все те через неосторожність одного палича. Шкід не дається просто обчислити. Пожарна сторожа до ранку ледви здержала вогонь. На превелике диво 5 робітників, що спало на стриху на сіні не попеклося навіть — хоча вискочили з моря вогню. Наслідком пожару 350 людий, які працювали в цій фабриці остало без хліба.

НЕ МІШАТИСЯ! В селі Протиснє пов. Ліско бавилися хлопці на подвірю селянина Данька тай почали бійку. Ґосподиня вийшла з хати і так потягнула одного, що той впав трупом. Тоді з мужем відітяли голову дитині і кинули в лісі — начебто хлопчину вовк ззів — а тіло закопали. Та голову найшли люди, тіло найшла поліція — і Даньки сидять тепер та ждуть, що буде за це — що вони замішалися в дитячу забаву чи бійку.

ЯЄШНИЦЯ з 150.000 ЯЄЦЬ. Такою яєшницею вславилось італійське місто Медіолян. А було то так: Тягаровий самохід віз з зелізничого двірця 150.000 яєць, заладованих в паках. Коли переїздив через шини вузкоторової залізниці, на самохід наїхала льокомотива. Наслідком зударення самохід розбився на кусні, а разом з ним всі скрині з яйцями. Але і льокомотива не вийшла ціло. Котел зістав продіравлений і з льокомотиви бухнула горяча пара і на залізничих шинах зварила дійсно небувалу порцію яєшниці з 150.000 яєць. Про це рознеслась вістка летом блискавиці і на це місце збіглось убоге населення з начиннями і збирало яєшницю, яка лежала купами. Кажуть, що так дивним способом зварена яєшниця була незла — лиш несолена.

ПОСИВІВ ЗІ СТРАХУ недавно один хлопчина літ 12 в Ярок на підкарпатській Україні. Він в тайні перед родичами задумав оглянути печері, що тягнуться коло того села на кілька лільометрів під землею. В печерах заблудив і трохи з голоду не вмер. По пятьох днях родичі найшли його — але молодий „дослідник" зі страху геть посивів.

ЛІТАК ЯК БОГ. Англієць Кобгам відбуває тепер лет на аероплянї над Африкою. Одного дня машина зіпсулася і Кобгам з жінкою мусів осісти серед муринського села. Чорні дикі мурини не бачили ще аероляна і як він осів почали йому молитися і бити поклони. Коли ж Кобгами вийшли з машини, мурини взяли їх просто за богів, що осідлали залізну птаху і зробили їм велику параду.

ДИВНИЙ ПОДАТОК завела

себе Туреччина. Іменно кождий здоровий чоловік мусить там платити податок, від здоровля, а виносить він одну пяту часть податку, який звичайно платиться. За гроші зібрані з цього падатку будує Туреччина шпиталі та приюти для недужих. Як хочеш колись бути безпечним в хоробі та мати поміч, то плати — кажуть Турки — коли ти здоров. Пронайменше знають люди, що користь буде їм з того податку — а в нас?

ТАКОЖ ЗАВЗЯТА. Катерина Маєр, дівчина літ 18-ть посварилася зі своїм коханим. Цей сказав, що не хоче її видіти на очі, а дівчина так взяла собі до серця його слова що через чотирнайцять літ не показувалася з хати. Істи діставала через діру в дверах і сама шила собі убрання. По чотирнайцятьох літах давний наречений перечув про це від людий, а що не був жонатий подобав собі завзяття дівчини і взяв її за жінку. Терпливість дівчині вийшла на добре, тільки, що це мало місця в Америці.

ЦИГАНИ ЛІТАЮТЬ. Якось вибралося двох румунських летунів з Букарешту до Варшави. Летять ніби добре, аж ту гоп! Під Рудниками сідати треба, бо машина щось не теє. Сіли вони, але так легонько, що машину погаратали. Мусіли її відвезти до направи. Їдуть назад — знов ніба всьо гаразд, та коли знов машина попсувалася і знов треба було сідати. Тим разом сіли під Коровниками пов. Перемищль, а з машини зробилося таке, що вже нічого й направляти було. І здається Цигани, що чудом вратувалися будуть йти пішки.

ЩО ЗАБАГАТО — ТО НЕЗДОРОВО — кажуть люди. Але Василь Шіфмілер тої ради не слухав. І як почав в його боліти жолудок, він замість оден зів нараз 8 порошків проти болю. А в ночі вхопили його такі корчі, що заки приїхав лікар він — вже переніся на другий світ. І то у Львові...

МУДРИЙ РАБІН. Що рабіни в нас дуже мудрі — то ми вже не раз писали. А от недавно до рабіна в Бельску зголосилася жидівська. пара, яка конечно хотіла розвестися. „Родичі ваші хочуть щоб ви розвелися?“ — питає рабін. „Хочуть“. „А дітий своїх ви питалася?“ „Та діти дурні ще, одно 6, друге 8 літ“. А рабін каже: „Ну, то ми почекаємо аж діти виростуть і будуть мудрі“! І дивуючись розумови рабіна, спокійно відійшла пара домів.

Господарський куток.

ЛИПОВИЙ ЦВІТ. Липа від дуже давних часів уважається ґейби святим деревом. Тому наші предки обсаджували нею церкви. З липового дерева роблено статуї святих по церквах, а цвіт липовий був і є високо цінений як лік. — Саме незадовго зачнуть липи цвисти. І в кождій хаті, де є дбайлива господиня. повинен бути занас сушеного липового цвіту, щоби на випадок недуґи — як перестуда, катар і тд. мати домашний лік під рукою. Крім домашного запасу, треба збирати липовий цвіт і до продажу. От і тому ми хочемо подати нашим читачам вказірки, як збирати липовий цвіт:

1. Приготовити на стриху стодоли, шопи, шпихліра (не над стайнею, бо там сморід, і не над хатою, як вона курна, бо цвіт пересякне димом!) місце до сушення. Отже позамітати, обмести павутину і порох. 2. Постаратись о „секатори“ т. є. великі ножиці, яких уживають огородники. Ті ножиці прикріпити до листв, довгих на 6—7 м. з линкою до стягання ножів; замісць линви може бути також сталевий дріт. 3. В погідний день, коли цвіт дозріває, витинається „секатором ґалузки зі стіни корони, на яких є найбільше цвіту. Липа цвите лишень на зовнішній стороні, тому грубших галузок не треба обтинати. 4. Зі стягих галузок обскубувати квіти (палицями аба ножицями) і розстеляти на приготованім місці на стриху і обертати (так, як сіно) чотири рази на добу. Отвори на стриху отвирати на день, щоби був продув, бо цвіти тоді скоро сохнуть. На ніч і в слітні дні отвори затикати (вікна замикати), щоб вогкість не проникала цвіту. 5. Памятати, що цвіт, який обпадує як перецвилий або в часі слоти—не є пригожий до сушення. 6. Памятати опісля, як робиться гербату з цвіту. Окропом запарити липовий цвіт і поставити на кухні, а коли два рази закіпить, відставити на бік, щоби гербата „натягнула“. Опісля наляти до горнятка чи склянки і посолодити медом або цукром. Пється завжди тільки горячу гербату.

НОВІ КНИЖКИ.

О. Лещук: **Кроваві сліди.** Оповідання з визвольної війни. Львів 1928. В-цтво „Добра книжка“ стр. 163. — Небагато в нас таких книжок — як ота. Поминаючи браки технічної будови оповідання, та деякі браки мови, що густо перетикана неприродними зворотами й словами, появу цеї книжки треба привитати радісно. В нас, за виїмком декількох томиків, історія останніх змагань ще не торкана в белетристиці. А обидва оповідання: „Кроваві сліди“ і „Олекса Коцур“ є наче фотоґрафією нашої недавної геройської історії. На більшу увагу заслугує „Олекса Коцур“ самою акцією, яка проведена живо й цікаво захоплює читача і від радости до сліз переводить. Такі сцени, як Свят Вечір, сцена з медаликом, доручення похвального документу і леґенда про мак є доказом, що в Лещука є талант. Його книжка повинна найтися в кождім домі, де є молоді, щоб вони випивали з неї національну свідомість і завзяття і йшли слідами Олекси. Щоб йшли аж до Того, за що „платимо високу ціну, згарищами, кровю, каліцтвом а може й хвилевою руїною“ — але що мусить прийти. *К—к.*

Переписка Редакції: *Громадяни з Маковиска.* Ваша допись безпредметова, бо як вже певне Вам відомо, до 2 — 3 місяців дістанете нового священика. Потерпіть ще трохи! — *Вп. Др. А. Ч.* Про православіє на Покутті піде до ч. 30. Просимо о терпеливість, бо завізно. — Вп. І. М. Ярослав: Піде до ч. 29. — *Правдолюб:* Справа нами провірена і Ваша допись зовсім слушна. Але вона вже вирішена компетентними чинниками. Вам прецінь відомо, що цему чоловікови мабуть бракує одної клепки в голові. З другої сторони зважте, що бідна жінка і діти... А Ви хотілиб все довбнею добивати! Впливайте успокоюючо, а прислужитесь найкраще ідеї, яку бороните.

Надіслане.

На поправу гробів Героїв на пикулицькому цвинтарі зложили дальше: п-ні Шкреметко 5 зл. Т-во Достава 10 зл. Мужеська ґімназія 73·80 зл. Жіноча ґімнація 15 зл. Абітурієнтки жіночої ґімназії 40 зл. і архідіякон А. Зубрицький 15 зол. Щире спасибіг хай буде для всіх, що розуміють вагу могил Борців для Нації і заохотою до дальших жертв. В десятиліття Нашої Держави мусять бути всі гроби гідно упорядковані. Хто дальше?

На політичних вязнів зложив через Адм. „Укр. Голосу“ п. Михайло Курдидик 5 зол. Спасибіг!

Загальні річні збори дяківського товариства епархії перемиської відбудуться д. 19. липня 1928. Просимо всіх дяків конечно явитись. Так само просимо о участь пп. послів і сенаторів, як також Всч. оо. Душпастирів о ласкаву участь. — Виділ.

Позір! Самбірщина!

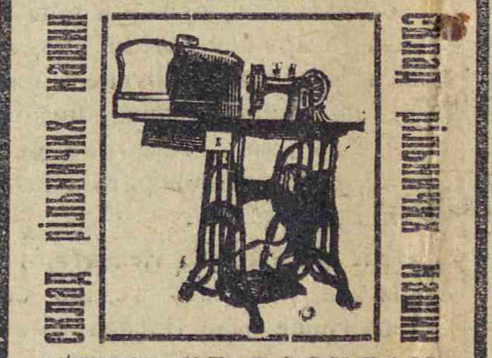
Загальний збір Філії Т-ва „Просвіта“ в Самборі відбудеться дня 9. липня ц. р. точно о год. 10-ій перед полуднем в салі Української Бесіди в Самборі при вул. Шопена ч. 6. — Проситься всіх членів Філії обовязково взяти участь в Загальному Зборі. За виділ Філії: *Др. Іван Роґуцький,* гол.; *Евген Рудий,* секр.

Виділ Тов. „Український Інститут“ для дівчат в Перемишлі прийме на шк. рік 1828/9 180 учениць до інституту за місячною оплатою 90 зол. за удержання. За ужиття інвентара платиться одноразово 30 зол. Прохання о приняття треба вносити до 20. липня ц. р. (Татарська 4). *Мих. Демчук* упр. інстит.

Пошукується мешкання в середмістю (2 покої) відповідного на канцелярію. Зголошувати: Др. Роман Несторович, лікар хоріб внутрішних і жіночих, ул. Шашкевича 15/І п.

Дівчина в старшім віці господарна, розуміється добре на кухні, делікатна, зріст середний, здорова, шатинка, має майна 1000 долярів шукає товариша життя найрадше промисловця до літ 40. Зголошення до Адм. „Укр. Голосу“ під „Шатинка“.

Конціпієнт з практикою, доктор прав, шукає посади сейчас. Зголошення до Адміністрації.





Видавець і відвічальний редактор: Степан Навроцький
З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.